142-dik szám. Csütörtök, november 28. 1867. XII. évi folyam.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás: Külső-monostorutcza 181. sz.
Kiadó hivatal: Középutcza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij. Hirdetések felvétetnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.). Nyilttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben.
Előfizetési ár: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Szemle.

(K. A.) Kinek sok a dolga othon, nem igen törödik, mit csinálnak a szomszédban, vagy éppen a tulsó faluvégen. — Ez már rendes dolog.

Nem is nagyon régen volt, midőn erősen ismertünk minden külföldi diplomatát; figyelmünk en masse Párisra irányult, s azt még ő franczia felségének appetitusa sem futotta el. — Ha a lapokban belügyeinket kerestük, megtaláltuk a szárazságról és esősidőkről irt czikkek között, s imponált egy-egy értekezés a kendertermelésről.

Talán nem is foghatjuk rá, hogy azon időkben nagyon sok teendőnk lett volna ithon; megdolgoztak helyettünk mások. — Az idők, hála az égnek! változtak, s tenger teendőink között kiróhatná bibául fel, ha Róma ostrománál ide benn egy-egy kis vármegye ügye is jobban érdekel.

De tán nem is egyedül a tétlenség tett vala mindnyájunkat olyan nagy politikusokká. A szál deszkára kapaszkodott tekintete valjon nem szüntelen a távolba vész? keresvén a szárazt, a szabaditót. És mi voltunk mi, ha nem hajótörést szenvedettek? A révparton állunk, s már a sor a magunk körüli tekintésre került.

Ám oda künn is volna mit néznünk elég. Az örökbéke még mindig az operentiákon tul szunyad valahol, s mint látszik, nem nagy kedvet érez ágyát Európával cserélni fel: A szent város még most sem jött az ijedtségből teljesen magához, mióta szent falait a garibaldisták botránkoztaták; a görögök és törökök folyvást prédálják a puskaport; szerb, bolgár mozog; a muszka a Pruth körül villogtatja siskait; s a szláv mozgalomnak szinte hallszik tompa moraja. Három trónbeszéd fekszik előttünk, mindenik békét lehel, hanem azért a fegyvergyáraknak nincs egyéb dolguk, mint az ágyuk és puskák „nemesitése“, mely részről a tökély már oly magas fokot ért; hogy egy oly felfedezés sem ragadna bámulatra, melynél ágyu, puska saját erején tölt és lő, milliószór perczenként. — Miniszterválság Florenczben, Párisban, Bukarestben; izgalom délen, északon, napkelte és napnyugot felé.— És kinek van a viharra előérzete, ha Napoleonnak nincs? és ő konferentiát hirdet, s ha baj nem volna, miért hirdetne Napoleon konferentiát? Mi lesz ebből? Hol a vég és megállapodás!?

Ezt nem mi kérdjük, nekünk nincs is jó formán időnk reá, hanem fontos arczczal kérdezik azok, kiknek igen szivök szerint lenne egy kis zavarosbani halászat, s kik áldanák azt a vad szelet, mely ujra épülgető alkotmányunkat halomra döntené.

Nem lesz tán érdektelen a reactio combinatioiból, véleményünk kiséretében, egy kis mutatványt adni a mint következik:

Róma az a dsin, mely az üszköt Európára dobja. Az olasz kormány tillakozott a franczia interventio ellen, Francziaország tiltakozott a szeptemberi szerződés megszegése ellen, a pápa tiltakozott az olasz kormány eljárása ellen, Garibaldi pedig tiltakozott mind a három ellen, e tiltakozásoknak világos, hogy nem lehet egyéb következménye, mint hogy Olaszország a porosznak ád a franczia ellen baráti csókot, ki a muszkával már annyira intim van, hogy villás reggelijük sem esik jól egymás nélkül; a franczia Ausztriával már alá is irta a véd- és daczszövetségi szerződést, s igy csak a vak nem látja azon ágyu ütegek hosszu sorát, melyek a Kárpátok minden pontját ellepik, s azt a panganét-tengert, mely a királyhágóntuli rónákon s azon inneni bérczeken hullámzani fog.

Hát a török? hát Angolország? A törököt fölemészi a görög, a szerb, meg a bolgár; az anglus pedig még mélyebbre ássa maga körül a tengert s hálaimákat rendel, hogy a végzet őt oda dobta a viz- és köd-oczeánba, hol erejét veszti az az óriási láng, mely az Uraltól a Pyrenekig fellobog. Avvagy ki jósolhat magának hosszu életet a franczia trónbeszéd ezen passusából: „A rajnántúli ügyekbe nem avatkozunk mindaddig, mig méltóságunk és érdekeink sértve nincsenek.“

A képzelet merészsége mindenesetre bámulatra ragad; de hisz előttünk is óriásoknak látszottak egykor a düppeli sánczok.

Lehet, hogy tévedünk — emberi dolog — hanem a phantasia mégis csak hatalmasabb teremtő erőt képes kifejteni, mint a valóság. Egy európai háborut fontosnak szoktak tartani, s a szappanbuborék sokkal könnyebben készül. Ugyan mennyi ideje lehet, mióta ezzel a mumussal rémitgettük, s illetőleg vigasztaltuk ezen a blasirt continensen egymást. Megdördült pedig azóta elégszer az ágyu, hanem biz oda nem igen sietett az egész világ, s a kinek jó dolga volt otthon, bőven beérte vele, legfeljebb a nyelvével csettintett egyet-egyet ijesztgetésül. Tessék elhinni, nem kicsiny dolog egy egész világrészt állitani a jelenkor gyilkosabbnál gyilkosabb fegyverei elé. Még csak megjárná, ha csakugyan fölfedeznék azt az egy humoristicus lap által már elkészitett gépet, a melyből kilövetett anyag egy egész hadserget sérelem nélkül elaltatna ugy egy néhány perczre, s aztán ha az uralkodók is mathematice tudnák a biztos győzelmet.

Róma az igaz, hogy hires város, hanem a politika nálánál is magasabban áll, s éppen ezért európai háboru nélkül tudand módot találni, hogy Róma is megmaradjon hiresnek, s Olaszország se maradjon nélküle; mert, hogy előbb-utóbb győzni fog, 22 millió ember véleménye, ezirán t, ugy hiszszük, Napoleon sem ringatja illusiókban magát, és ugyan mi érdeke is volna azon ország ellen törni, melyet ő teremtett, s mely, ha ő nincs, valószinüleg ma is foszlányokban sinylik. — Hanem már a természet rendje az, hogy a második csak az első után következik, s e közmondást sincs mért lenevetni: „lassan menyünk messzire;“ a jelenlegi, habár igen halvány kiadásu conferentia-historia is aligha jelzi azt, mintha Francziaország szuronyokkal kivánna nekirontani a világnak, s aztán más is mondta, nemcsak Talleyrand, hogy a politikának sok ága-boga van s a czél feltünéséig igen nehéz hozzávetni, hova irányulvák egyes episodok.

Tehát keletről, északról jön a vihar.

No ezzel a keleti-északi fergeteggel maholnap ugy járunk, mint egy bizonyos tervezett vasútvonal mellett lakó földmives, kinek kertjében időközönkint addig mértek hol itt, hol amott, mig ma csak neveti, s komédiának tartja az egészet. Ez a vasút pedig az öreg kételye daczára is, Isten segitségével, csakugyan meglesz; mig az előbbit illetőleg, legalább a közel jövőre, hadd maradjunk meg Támásnak. Vagy talán az északi óriást nem vonza e szive, hagyományos politikája belevegyülni a rég vajudó török-görög csetepateba; valjon nem éppen itt lelné-e föl a legbiztosabb kulcsot ábrándjai legtündöklőbbikéhez, Konstantinápoly kapuihoz? Ki merné az ellenkezőt állitani? Ámde egy bibije van a dolognak, s ez azon véletlen körülmény, hogy Európa térképére Törökországon kivül nemcsak ez van irva: „Orosz birodalom.“ Túlkapási vágyait kézzelfoghatólag produkálni aligha egészségére válnék a muszkának is, megvan nála is az Achillessarok, igy egyebek közt maga is jól tudja, de mások sem felejtették még el, hogy van, elméletileg legalább van Lengyelország.

Hátra volna még Poroszország. No, bizonyára erről kezdik meg tehát czikázásukat a villámok.

Valjon nagy hajlandóságot érzünk-e mi magunkban szervezkedésünk küszöbén, s részint derekán, egy másik hajába kapni, koczkáztatván azt, mit eddig épitnünk sikerült? Talán nem. Poroszország hasonlóan épit, az épület még nem annyira szilárd, hogy minden viharral daczolni birjon; s igy valaki utópiáiért ugyan mikint riskirozná azt. Aztán Berlin egyszerre akkorát falt, hogy idő kell hozzá, mig egészen lenyeli. Megvannak neki otthon eléggé az ő apró herczegségi s fejedelemségi kérdései; maga sem bánna egy kis csendességet, legalább mig egy némely vasfejü német tartományocskának a „német“ és „burkus“ közti teljes ugyanazonosságot bebizonyitaná.

De végül is az mindegy, vigasztalja magát a reactio, bárminök legyenek a tonadó államokban a constellatiók: Ausztria Francziaországgal szövetségre lépett, tehát igen természetes egy európai háboru közelléte, avagy—mert „jó barátaink“ előtt e kettő egy — Ausztria s vele Magyarország megsemmisülése.

E logika mélyére hatolni, nem a mi erőnkhez mért feladat, hanem annyit tekintve, mennyi belőle látható, meglepően sajátságos egy logika. Ugyan ki is hitte volna, hogy két veszszőt együtt könnyebb összetörni, mint az egyiket külön?

Az elmondottakból csak annyi a resultatum, hogy a chaosz-sovárgók phantasiája szerint a sors megtagadja tőlünk a szervezkedési időt, propter, certum, quoniam. A külsituatiókból vonva pedig a következtetést, azon meggyőződésre jutunk, hogy, mint már elmondók, nem olyan könnyen fújják azt az európai háborut, s minél jobban fegyverkeznek a hatalmak, annál nagyobb hajlamot éreznek majd szurony helyett, ha csak lehet pennára tenni a differentiákat, s igy, habár a világ rendes folyása szerint egy-egy vészjel itt-ott fellobog is, a veszély még sincs oly közel, mint némelyek látni szeretnék.

Belügyeinket elintézni tehát, a reactio buzgó combinatiói daczára, mégis marad idő; csakhogy — mert egy távolabbi jövő titkait még sejteni is embernek nem adatott meg — ez erősbülésünkre legczélszerűbben felhasználni, s ha azt akarjuk, hogy egy jöhető válság készen találjon, a szervezkedési erőt kákán is bogot kereső ellenségeskedéssel nem akadályozni, a legfőbb feladat, a leghazafiasabb kötelesség!

Retrograd szabadelvüség.

Én a megyéket a politikai élettől megfosztani bünnek tartanám az alkotmány ellen! — mondá Deák Ferencz a képviselőház folyó hó 6-iki ülésében, midőn a hevesi ügy, s illetőleg Eger városa ismeretes nyilatkozata, volt szőnyegen.

A jobboldal vezérének ezen szabadelvü kijelentése, mely — alig szükség mondanunk — nemcsak a megyék, hanem azokkal rokon köztörvényhatóságok, u. m. székek, szabad kir. városok politikai jövőjére szintugy megnyugtató örvendetes kilátást nyujt, természetesen általános zajos tetszéssel fogadtatott.

Nem is emlékszünk, hogy egyetlen jobboldali szónok is hangsulyozta volna azon nézetet, miszerint köztörvényhatóságaink a parlamentáris kormányrendszer érdekében a politikai élettől megfosztandók lennének.

A baloldal pedig ugyancsak lelkesen nyilatkozott hasonló szabadelvüséggel a municipiumok javára, s ha egy pár szónok, inkább a szélső pártárnyalat szünetlenül fermentáló álláspontjáról, közbe-közbe vitézül nekigyürközött is a jobboldalnak s miniszteriumunknak, bizony elmondható, hogy heveskedése közben nem aratott nagyobb dicsőséget, mint a ki herkulesi erővel belök — egy nyitott ajtót.

Maga Csernátony úr — a jobboldal s kormányunk legfáradhatlanabb, legkegyetlenebb zaklatója — is elismerte, hogy arra nézve: valjon a megyének, városnak, szabad-e politizálnia, vagy a törvényhatóság nyomoruságos közigazgatási helyhatósággá törpittessék alá? a jobb- és baloldal közt alig van nézetkülönbség, sőt mind a két párt szempontja szabadelvüleg találkozik e nevezetes elvi kérdésnél, s a vitát nem is más, mint a parlamenti és publicisticai csatlósok teszik elkeseredetté, kik a politikai pártok tábora megett sompolyognak stb.

A köztörvényhatóságok politikai életét tehát senki se akarja elfojtani! E tekintetben nincs semmi ok a zakatolásra, s hiszszük, ezt örömmel jegyezte meg magának minden szabadelvü polgártársunk.

Valjon mit akar hát a „Magyar Polgár,“ midőn közelebbi számainak két vezérczikkében olvasóit azon nézet felé kisérté meg elvezérelni, hogy Kolozsvár városa képviselő testülete jogosulatlan egy politikai mozzanat felett politikai nézetét nyilvánitni?

Hogyan?

A kolozsvár városi képviselő testületnek nem lehet épp oly önálló véleménye, mint Egernek?

S ha van és az történetesen homlokegyenest ellenkezik az egri és „magyar polgár“-beli politikai bölcseséggel, tehát az eo ipso jogosulatlan?

Kolozsvár városa képviselő testülete, mely ezen szabad kir. város 25,000 lakósát függetlenül képviselni, ezen szabad kir. város legszebb municipalis jogát gyakorolni van hivatva, csak úgy nyerheti meg az önök magas pártfogását, ha nem az összes lakosság, hanem — bámulj világ! — 595 polgár közvéleményét akarja képviselni?

S ha ezen véghetetlenül ferde szempontnak hódolni nem akar, tehát „méltóságos és nagyságos communitás“, mely jogkörét nagyúri fesztelenséggel átlépte, s mely önök szerint legjobb, ha „leköszön“ (magyarul: lemond).

Hová vezet az ilyen okoskodás?

Egyenest oda, hogy: Kolozsvár városa, mint szabad kir. város, zsugorodjék össze egy heti vásáros, talán rendezett tanácscsal sem biró nyomoruságos kis mezővároskává! Kolozsvár városa dobja a lomtárba legszebb municipalis jogát! Kolozsvár városa ne merjen politizálni!

Köszönjük az ilyen szabadelvüséget, de igazán „nem instálunk belőle.“

S úgy hiszszük, Kolozsvár városa derék, értelmes polgárainak se jut eszükbe ily siralmas letörpülés árán magukévá tenni ezen nagy szavakkal szabadelvüleg garnirozott retrograd elméletet, melynél még Nádasdy is szabadabb autonomiával kinálgatta az erdélyi megyéket és városokat anno Domini Schmerling.

Gondolja meg a „Magyar Polgár“ — ha szabad barátságosan kérnünk — hová jutott szabadelvüségével, s engedje meg, hogy Kolozsvár városának ne csak 595 választója, hanem — össze nem tévesztve a quasi választókerületet képező szavazatjogosultak körét a város „közönségé“-vel — ez utóbbit törvényesen, jog és alkotmány szerint képviselő testület is „merészkedjék“ önállólag politizálni.

Ha nem engedi meg, akkor nem felel meg czimének, mert a valódi „magyar polgár“ soha se fogja szabad kir. városa legszebb jogát manu propria összezúzni.

Ha nem engedi meg, akkor se nem baloldali, se nem jobboldali lap, de bizony még a democratiának se organja.

Ha nem engedi meg, akkor mind mondogathatja, hogy mindenekelőtt ő a szabadelvüség, a haladás stb. képviselője, azt feleljük neki, a mit Guizot mondott volt: „De tous les partis le parti progressif est assûrement celui, qui a le moins avancé“, azaz: minden pártok közül a „haladó“ párt az, mely legkevesebbet haladott a világgal!

Halmágyi Sándor.

Pest, nov. 22. 1867.

Dózsa Elek gyászünnepélye ma déli 12 órakor vette kezdetét, azon programm szerint, melyet a képviselőház nevében kiadott következő gyászjelentés foglal magában:

„Gyászjelentés.

Az országos képviselőház mély fájdalommal jelenti egyik alelnökének, nagytekintetü

Dózsa Elek-nek

f. évi november 19-dikén történt gyászos kimultát. Hült tetemei a Ház határozatából, országos költségen fognak illő díszszel a reformáta egyház szertartása szerint eltakarittatni, még pedig következő rendben:

Folyó november hó 22-kén 11 órakor Pestvárosa minden egyházának harangja fogja hirdetni a gyászszertartás kezdetét.

Az országos képviselőház és a felsőház tagjai, a magyar t. akadémia és az egyház küldöttei a nemzeti muzeum e végre diszitett csarnokában gyülekeznek egybe, a hol pont 12 órakor kezdetik a szertartás, melynek végeztével a menet a nemzeti muzeumtól a szénatéren létező ref. egyházig kiséri az ország gyászolt halottját, kinek hült tetemei itt ideiglenesen a sirboltba tétetnek, másnap, azaz: nov. 23-kán egy országházi biztos kiséretében vasúton Maros-Vásárhely felé fogván indittatni, a hol az örökemlékezetü halottnak hullája örök nyugalomra fog tétetni.

Béke hamvaira!“

Ezen gyászjelentés értelmében 11 órakor az összes város harangjai megszólaltak, s a rendkivüli gyásztiszteletben résztvevő nagy népsokaság lepte el a muzeum terét.

Benn a muzeum csarnoka egészen fekete posztóba volt vonva, melyre kereken körül a Dózsa-család czimere s alatta az elhunyt neve volt fölraggatva, átlátszóan fátyolozott lapokon. A héttérben állott a sarcophag s azon zöld koszoruk közt a díszes érczkoporsó, mely körül egy nemzet megfontoló részének bús és őszinte fájdalma lebegett.

A sarcophag előtt körben állottak az alsó- s felsőház tagjai, s a ház egy hivatalnoka a fekete zászlót tartá magasra, melyre ezüst betükkel az elhunyt neve, s születése és halála kora volt fölirva.

Alant a muzeum előtt két óriás fátyol lebegett.

Török superintendens rövid ima után oratiót tartott az elhunyt felett, melyben tanári és politikai szereplését festette, s emberi és hazafiui érzelmeit jellemezte.

Beszéde után, a sarcophag másik oldaláni emelvényen, Gajzágó Salamon képviselő állott fel, s a ház hivatalnoka a gyász-zászlóval elöléptetve a szónok közelében foglalt helyet.

Gajzágó beszéde élénk és megható volt, meleg hazafias és költői képekben gazdag tételeit szónoklatának, előadásának kelleme emelte; szónoklata általános hatást tett, s alig

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mondhatok arról több jót, mintha fölemlitem itt, hogy hazánk legkitünöbb élö szónokától, b. Eötvöstöl, lehetett hazafias örömem hallani Gajzágó szónoklatának magasztalását.

E szónoklat végeztével a koporsó felsö fedele is föltétetvén, a halottas-szekérre vitetett, a hol az egyház kriptájába lön ideiglenesen elhelyezve, mig a holnapi vasútvonaton leinditás végett onnan kivétetnék.

Az idvezült halott iránt mély és öszinte rokonszenv s részvét mutatkozott; lapok és emberek pártkülönbség nélkül elismerik, hogy vesztése érzékeny vesztés hazánkra nézve, s kivált most átalakulásunk e fontos korszakában, midön a kiképzett tálentumokra akkora szükség van.

Gyászbeszéd,

melyet Dózsa Elek temetése alkalmával Gajzágó Salamon, a képviselőház jegyzője, elmondott

Tisztelt gyülekezet!

Mielött e nemes halottat letennök a sirba, legyen szabad nekem, halaványan bár, mint az utolsó sugár, melyet a leáldozó nap a földre vetett, életéröl röviden megemlékeznem.

Nem az az emlék leend ez, mely az elköltözöttnek árnyát méltólag ünnepli, erötelen és szakadozott viszhangja ez csak a fájdalomnak, melyet tolmácsolni igen is akar, de kifejezni nem képes.

Különben is — Dózsa Eleknek, kit e koporsó föd, emlékét ne keressétek csak müveiben, ne társas életében, ne a szószéken; az ö emléke sokkal forróbb, hálásabb földön emelkedik, az ö emléke tanitványai szivében képezi a földi szentélyek legnemesbikét.

Egyszerü tanár volt ez itt, egyszerü és szerény, mint mind az, ki saját körében valaha apostolkodott. 41 éve mult, hogy a maros-vásárhelyi ref. föiskola jogi tanszékébe — mely tanszékhez öt családilag is 117 éves kapocs csatolta — mint alig 23 éves ifju, tanárul választatott.

Visszaemlékeztek ez idöre!? 1825 töl 1848-ig! Nem volt e ez időszak Magyarország politikai életének legfönségesebb története? Nem volt-e forrása a nagyszerü átalakulásnak, melyet 48-ban mosoly és diadal között kivivtatok, spártai lélekkel védtetek, s köny és vér között eltemetni láttatok, de nem hittetek!? Gondoljátok-e, hogy az eszméknek e fokozatos és feltartóztathatatlan elöhaladása az emberi jogok, a valódi szabadságnak e józan és nemes tolmácsolása, e fenköltt kiterjesztése az alkotmány szük keretének, megtermett és kidomborodott volna, a nélkül, hogy az elvetett mag éppen ott, a hol leginkább kelleték, az ifjuság szivében gondosan ápoltatott és terjesztetett volna!? A megyék iskolafalain kivül, azokat megelözöleg, egyszerü férfiak, kiknek nevét a hálás hit az országgyülési vitatkozások küzdhomokáról a történelem lapjaira be nem véste, és napon át virasztva mivelék a legilletékesebb teret, melyre felépitendö vala Magyarország szebb jövöjének eszményi vára, kik minden csillogástól távol, tanszékeiket nem tekinték üzletnek, melyböl megélniök kelletik, hanem tekinték éltetö forrásaul a gondjaikra bizott szellemi erök kifejlesztése és nagy részbeni megteremtésének, és ez egyszerü, bátor és nemes harczosok legegyszerübb, legbátrabb, legnemesbike volt ö, kit e koporsó elföd.

Az 1849-dik év april 19-kén dicsöült Csányinak ismételt felhivására Dózsa Elek kormánybiztosságot vállalt a Királyföld részére. Ö, ki teljes életében jogot és törvényt hirdetett, ellenállhatott-e továbbra is a megbizatásnak, melynek értelmében: „A törvényes rend helyreállitására, az ártatlanok védelmére, az igazság kiszolgáltatásának törvényes folyamába inditására, s a polgárok kebeléböl számüzött nyugalom visszaállitására“ hivatott fel.

Miként teljesitette e feladatát?

A magyar korona szélén fekszik Brassó. Kérdezzétek meg e virágzó vidéket, kérdezzétek az akkor félrevezetett, elárult tömeget, kinek arcza sugárzott részére az 1849-diki zivataros élethen reményt, vigasztalást, menedéket. De mi végre kérdeznétek? Már az 1852-ki évben olvashattátok Brassó feleletét, midön a négy évi várfogságra elitélt Dózsa sorsán enyhitendö, egy felterjesztésben, mely azoknak, kik azt irták, szégyenükre soha sem váland, Dózsának tanusitott szelidségét, igazságosságát hálásan kiemelte.

A 48-diki napok lezajlása után a hatalom Dózsát saját részére iparkodott megnyerni. Anyagi elöny, kitüntetés, fénykörrel kecsegtette egyfelöl, mig ellenkezö esetben a börtön ajtajára mutatott. S kisértés állott elötte, midön 1851-ben a Székelyföld részére kormánybiztossággal kináltatott meg, s miután e kisértést ö, mint azt róla másként feltenni nem is lehetett, határozottan, az ebböl keletkezö szenvedések biztos tudatával, minden gondolkozás nélkül visszautasitotta, az akkori idök csodálatos következetességével ugyanazon kéz, mely öt a magas államszolgálatra, mint érdemest kijelölte, hogy az 1825—48-ig tartott eszme és küzdelem vértanukkal ne csak a csatatéren, hanem a polgári életben is folyton megszenteltessék, öt is, mint annyi sokat, Josephfstadtba hurczolta.

Midön nedves és egészségtelen börtönéböl kiszabadult, csiráját hozta már magával életereje hanyatlásának. A hatalom öt szabadon bocsátván, minden hivatalra képesitettnek nyilatkoztatta, csak egyre nem — a tanárira, azaz, megadták neki a jogot, melyet már jellemének fogva el nem fogadhatott, hogy a kormány törekvéseit fényes tehetségével elösegélhesse, de megtagadták az egyetlent, a mit óhajtott, hogy az akkori idök viszonyai miatt, ha csak behurkoltan is, a már elárvult ifju nemzedék elött kimutathassa: mennyire könnyelmü, mennyire vétkes játék üzetik öseiknek legdicsöbb emléke, hazája vére és szeretetével? De ha mindezt ösei tanszékén nem teheté, ki vala oly hatalmas, hogy elzárja a föld fölül egészen a napfényt, habár tiszta tündöklése elé sürü fellegeket vont is? Ki gátolhatta meg Dózsát a hozzá remény és felvilágositás végett zarándoklókkali érintkezésben? Annál kevésbé teheté ezt valaki, mert az 1853-dik év végén a maros-vásárhelyi ref. fötanoda jogi és anyagi ügyeinek igazgatójává, 1857-ben ismét a marosi ref. egyházmegye al-, később fögondnokává választatott.

A hosszu tél után egy csalóka tavasz mutatkozott. Az alkotmányos élet visszanyerése felett kifakadott öröm korainak bizonyult. Ez álczás napokban, Dózsa Elek az erdélyi királyi tábla itélömesterévé neveztetett ki, de azt el nem fogadta, s hogy miért nem fogadta el, leghivebben önmaga indokolja: a mely indokolását az egyházi szónok ajkáról csak az imént hallottátok, „mert minden erejét a már csaknem historiai remiscentiákká homályosulni kezdett törvényeinknek a nemzet azon fiaival való megismertetésére kivánta szentelni, kiknek alkotmányos életünk sajátságaival és belbecsével megismerkedni módjuk nem volt sem az életben, sem az iskolában.“

És e forró, nemes, hazafi vágya teljesült!

Egy spanyol tanitóról iratott meg, ki előadásait mindig e megszokott szavakkal kezdé: „Haesterna die dicebam“, hogy midön a szabadelvüség következtében az inquisitiótól rá itélt 10 évi börtönt elhagyá, tanszékére ismét fellépvén, mintha a kiszenvedett 10 évnek életében mi nyoma se lett volna, hallgatóihoz intézett legelsö szavai az ismeretes szavak voltak: Haesterna die dicebam, s mely szavak emlékére a jelenvoltak hangosan felzokogtak.

E képnek volt méltó mássa a jelenet, midön Dózsa Elek 1861. sept. 9-kén, 12 év óta félbeszakasztott tanári foglalkozásait, ott, a hol félbehagyta, ismét megkezdette. Ugyanazon emlékek! Ugyanazon varázs! mert a mi feledhetetlen Horváth Istvánunkról megiratott, után mondhatni Dózsáról bátran:

„Nem volt tanáraink között senki, kitöl annyian tanulták volna a hazát szeretni.“

Mint iró, kitünteté magát 1861 ben megjelent „Erdély jogtudománya“ czimü nagy becsü és terjedelmes müvével, a magyar tudományos akademia szerzöjét a törvénytudományi osztályba levelezö, 1865-ben tiszteleti tagjává választotta, s ugyazazon müvet 1867-ben a nagy jutalommal megkoszoruzta. 1863-ban irta müvét: „Az erdélyhoni evangeliko reformatusok jogtana.“

Nehány szót még Dózsa Elekröl, a mint ö 1865-ben a politikai küzdtéren megjelent. „Beállott rám nézve azon legelsö alkalom — mondá Dózsa sept. 27 kén, tehát a császári manifestum megjelenése után — hogy felajánljam magamat feltétlenül ezen ügy (az unio) megoldására. . . . . Elfojtva szivem fájdalmas érzéseinek, a multban sokszorosan sértett jogérzetemnek elötörö hangjait, kész vagyok tanácscsal, cselekedettel a kormány kivánatát elömozditani.“

És később, ugyanazon év oct. 2-án: „Erdély Magyarországnak a legrégibb magyar királyok óta része volt, attól soha el nem szakadt, csak elvált. . . . . Közeledtünk lépésröl lépésre, s 48 ban végre az egyesülést törvény biztositotta. . . . . Elszakasztattunk legujabban, s ennél fogva elszakadtunk; ki szent koronánk értelmét felfogni képes, annak fényét, dicsöségét érezni elég magyar, ezt mélyen kellett hogy fájlalja . . . . Midön 48-ban az unio törvénye megkészült, azóta az ezen egyesitést alapitó törvény többé nem külön Erdély, hanem Magyarhon törvénye. . . . E kérdés most dynastiát, monarchiát mentö, Európa békéjét biztositó eszköz gyanánt elötérbe lépett, s nem Erdély uniójának, hanem Magyarország integritásának kérdése. — Rendkivüli körülmények között valaki capacitáltatni kivánja magát, a jelenleg egybehivott erdélyi országgyülés ily rendkivüli körülmények szüleménye, s bár törvényesség szempontjából nem vagyok barátja, de ö Felségének alkalmat akarok nyujtani, hogy meggyözödjék arról, miszerint elválásunk megkisértetett, kemény próbára volt téve ugyan, de a testvéri kötelék el nem szakadt soha. Magamat e czélért teljesen feláldozom magam elött.“

Miért fessem a kolozsvári gyülés folyamát? Ismeretesek küzdelmei, és azon nagy rész, mely e küzdelmekböl Dózsa Elek osztályául jutott. Az eredményt is tudjátok: az erdélyi képviselök a pesti országgyülésre megjelentek, és igy némileg — a törvény szelleme kiengeszteltetett.

A M.-Vásárhely részéröl megjelenö Dózsa Eleket a képviselöház „Éljenzéssel“ fogadta, a mi öt gyermeteg-boldoggá tette. Törekvései összefolytak a közös törekvésekkel. Az idö haladt, a siker még mindig távol. A hazafiak aggódni, a remények halványulni, maga az országgyülés a magávali jótehetetlenség szomoru tömkelegébe kezde jutni — mig végre az alkotmány, a jogfolytonosság elismertetett, és a felelös kormány kineveztetett.

A képviselöház ekkor Dózsa Eleket hazafias elismeréssel alelnökévé választotta. Éledni — a fagyos álomból felébredni látszott Magyarország. Dózsa lelkét is a már életében elérni nem reménylett jótékony képek csábitgaták, közeledni látta az időt, mely megvalósitandja ifjusága legmerészebb, de legnemesebb vágyát; nyugodtan, ha, midön a sziv folyton lázas lüktetéssel dobog, nyugalomról szólani még lehet, nyugodtan várta a napot, melyet az unio törvényczikkének tárgyalása, következöleg Erdély sorsának tiszta és szabados elhatározása a törvényhozás napi gondját képezendi, ifju hévvel dolgozott, irt, tervelt — teste roskadt — egy véletlen halálos sebet ejt azon — mint öntudatos viador, mit törödött ö az anyaggal, midön a czél, egy egész élet czélja, s a diadal oly közel — lankadatlanul folytatá, küzdve már a halállal — megbizatását a törvénykezési bizottságban, s küszöbén a czélnak, mint Mózesnek az igéretföld elött, szemei az örök álomra lehunytak.

Isten veled tehát nemes és dicsö hazafi, tanár, iró és szónok! Az a köny, mely koporsódra pereg, nem esik a porba, hanem felszedi azt, a Teremtöhez viendö, a részvét angyala, s a mig késlekedve viszi, e könyböl nevelt virágokat hullat a földre, hogy azokkal emlékedet, kik itt laknak, megkoszoruzzák.

Isten veled, te, ki ösz fö alatt oly lángoló szivet hordtál; elhagyatva az isteni szikrától, melyet oly tiszta hazafisággal öriztél, hidegen elnémulva térsz meg az anyai földbe, melyet darab időre csak azért hagytál el, hogy ki saját énedröl mindig megfeledkeztél, utolsó lehelletedet is ez általad oly hön imádott Hazának szenteld!!

KÜLFÖLD.

DUNAFEJEDELEMSÉGEK. Károly fejedelem kisérlete a különböző pártokból miniszteriumot alakitani, rendkivüli nehézségekre talált. A radicalis párt, melynek kezébe a fejedelem vigyázatlanul az egész hatalmat fekteté, nem mutatkozott hajlandónak arról bár legkisebb részben is lemondani, mialatt a többi párt elismerte a kiegyezés lehetlenségét, valamint azt is, hogy a kormány által az utóbbi időkben elkövetett hibák helyrehozhatlanok. Ugy látszik, hogy Bratiano János, ki a kamarák megnyitása előtt néhány nappal érkezett Bukurestbe, oly okokat hozott magával Berlinböl és Pétervárról, melyek az ifju fejedelmet a törvényhozó testületek feloszlatására birták.

Annyi bizonyos, hogy e rendszabály már elhatározott dolog volt, midön Bratiano pénzügyminiszterré kineveztetett s nem a kamarák magatartásának következménye, mert ezeknek idejök sem volt ellenséges állást foglalni a kormánynyal szemben. A senatus éppen határozatképessé lön s meg akarta kezdeni munkálatait, midön a miniszterelnök felolvassa az eloszlatási határozatot. A kamara egy nappal elöbb nagy nehezen lett határozatképes, mert az ország minden részeiböl, főleg pedig Moldvából tömegesen érkeztek a szabadságolási kérvények.

Az első ülésben a kamara azonnal a lemberg-csernovitzi vasút engedélylyel foglalkozott, melyet a kormány az Oppenheim-féle társaságnak adott, s késznek nyilatkozott az engedély elfogadására, 7 tagu bizottságot nevezvén ki annak megvizsgálása végett. Igaz, hogy Jepuriano képviselö egyidejüleg interpellatiót intézett a miniszteriumhoz, melyben kérdi, valjon az alkotmányos miniszter urak többség alapján birják-e tárczáikat, vagy ha nem, mi módon jutottak azok birtokába. Ezen interpellatio mindamellett csak ürügyül szolgálhat, de nem indokul a kamarák feloszlatására.

Alig szükséges felemliteni, hogy e rendszabály nehéz bonyodalmakat és komoly következményeket vonhat maga után, melyekröl a legközelebbi jövö adand bövebb felvilágositást.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, nov. 19. A ma reggeli lapok osztják azon benyomást, melyet a trónbeszéd a tegnap esti lapokra tön. A „Journal d. D.“ a trónbeszédböl a béke fentartását és a jan. 19-iki igéret beváltását akarja kiolvasni. A „Siécle“ türelmetlen; azt kivánja, hogy az igéret ne maradjon puszta igéret, hanem öltsön magára mielöbb testet, óhajtja, hogy a kormány mielöbb a haladás útjára térjen. Sajnálja, hogy a törvényhozó testület nincs oly helyzetben, hogy a trónbeszédre feliratban válaszolhasson. A clericalis „Union“ dul ful, a tróbeszédnek az olasz-római ügyre vonatkozó tétele egész magánkivüli állapotba hozza. „A trónbeszédnek e része — ugymond az idézett ultramontán közlöny — fájdalmas viszhangot fog költeni a szent szék védelmezöinek soraiban. A helyett, hogy az aggodalmakat csillapitaná, még jobban éleszti. Ily feltételek között a béke nem fog kebleinkbe visszatérni.“ Óhajtjuk, hogy ez ne legyen az utolsó csalódás a clericalisok táborában. Girardin úr a „Liberté“-ben még mindig nem tud a trónbeszéddel kibékülni. Nem lát benne egyebet, mint az eddigi ingadozó és bizonytalan politika folytatásának inaugurálását.

Az angol trónbeszéd itteni körökben nem kis meglepetést eszközölt, és pedig azon oknál fogva, hogy a conferentiát egy szóval sem emliti; ezen meglepetés fokozódik még az által, hogy a porosz trónbeszéd szintén azt teszi; mintha a két kabinet összebeszélt volna. Ma azt beszélik, hogy az angol és porosz jegyzéken kivül az orosz válasz is megérkezett volna; e kabinetek oda nyilatkoztak, hogy a conferentiát elvben elfogadják, de elöbb azt kivánják, hogy a basis, mely körül a tárgyalások forogni fognak, meghatároztassék. Ez éppen oly — udvarias elutasitó válasz — mint ezelött 4 évvel az ismert congressus javaslata.

Ma két órakor tartotta a törvényhozótestület első ülését; az ülés ünnepélyes elnöki beszéd nélkül nyittatott meg; Schneider úr ez által elejét akarta venni annak, nehogy a baloldalnak módja legyen adresse-vität elöidézni. Miután a ház bureauját megalakitotta, Jules Favre maga és elvtársai nevében három interpellatiót tett le a ház asztalára: 1) a külpolitika iránt; 2) a belpolitika iránt, nevezetesen az egyedi szabadságot biztositó törvények tárgyában; 3) a második római interventio iránt. Holnap d. u. 1 órakor fognak a bureau-k megalakulni és a baloldal interpellatioja fölött tanácskozni. Mondják, hogy a római ügyben tett interpellatió a ház többségének támogatását meg fogja nyerni. A corps legislatif ülései tehát már kezdetben is sok érdeket igérnek.

A senatusben is tétetett egy interpellatió a római expeditió tárgyában.

Már rég volt arról szó, hogy a baloldal egy külön organumot akar alapitani. E közlöny csakugyan megindult „L'interet public“ czim alatt. Programmjában az új lap kijelenti, hogy a democratia érdekeit fogja szolgálni, és pedig azon elvek szerint, melyeket a kamarában Jules Favre, J. Simon, Pelletan, Garnier-Pagés és társai képviselnek.

Lázitó felhivások miatt az école des mines tanulói közül ujabban öt egyén fogatott be.

OLASZ ÜGYEK. Az olasz lapokat sokat foglalkodtatja Semenza követ terjedelmes munkálata: „A valódi sürgető kérdés. Ez Román kivül a sereg és franczia reorganizálását is sürgeti. Legyen a pápáé a Vatikán, a szent-Péteregyház s egy keskeny földdarab, mely a kikötöig (ez Civita-Vecchián kivül egy másik is lehetne) terjedne. Olaszország 10—12 millió fr. évi jövedelmet fizetne neki. Aztán meg kellene szüntetni a bankjegy kényszer-forgalmát, az állam-egyedárukat, s a löporgyártást szabaddá tenni s Olaszországot európai szabad kikötövé tenni.

A conferentiai javaslatra vonatkozólag a „Morning-Post“ tudni akarja, hogy a britt kormány 14-én közölte a franczia val, hogy ö hajlandó a conferentián képviseltetni magát, miután azok közt van, kik az egyházi állam határait szabályozó szerzödést (1815) aláirták, s szeretné Franczia- és Olaszország összeütközését eltávoztatni.

E nézeteket Poroszország is osztja; Oroszország kedvezöleg van Olaszország iránt hangolva, s Ausztria békés; igy hát bizhatni annak összejövetelében.

Mindamellett a lapok tetemes része nem tud még e kérdéssel megbarátkozni.

A „Movimento“ szerint hire jár, hogy a francziák mindaddig Olaszországban maradnak, mig a parlament a római ügyröl nem nyilatkozott. Ha a parlament a kormányt támogatni fogja: a francziák elutaznak; ha a kamarák a kormány ellen fordulnak: a francziák bennmaradnak, hogy más kabinet alakitását meggátolhassák.

Az „Italia“ pedig ugy hiszi, hogy Franczia-ország csak azért inditványozta a conferentiát, hogy lerázza magáról a felelösséget, s visszanyerje cselekvési szabadságát. Mert ha Európa lerázza magáról a római ügyet: Franczia-ország — Rómában lévén seregei — tetszése szerint cselekedhet.

Olaszországnak nincs is oka azzal sokat foglalkodni. Franczia-országnak nem marad más alternativa, mint vagy saját felelösségére s veszélyére biztositni a pápa világi hatalmát, vagy elfogadni az olasz kérdés megoldását ügy, mint azt Menabrea formulázta. Az „Italia“ 3-dik lehetöséget nem is képzel.

Nápolyból nov. 15-röl a „Journal des Débats“-nak az ottani viszonyokról egy figyelemreméltó levelet irnak. „Itt — irják — nyugodt minden; de valóban-e vagy szinleg? ez a kérdés. A cselekvési párt leveretett, de nem adta meg magát. Nem elégszik meg egyszerü demonstratiókkal; döntö csapáshoz készül. Lehet, hogy nem fog sikerülni; de ez az ö terve. A haza vár, megunta a hiu izgatásokat, óhajtja a nyugalmat, s mindenek felett a kormányzást. Hogy mely pontig követi a kormány a cselekvési pártot, mutatták az utolsó események. Bár érdekli a római kérdés, bár óhajtja annak gyors és kielégitö megoldását, nem irta alá a fölkelést.— Az összegyült jelentéktelen összeget maguk a mozgalom vezetöi irták alá. A kereskedö-világ máskor mindig megnyitja erszényét, midön nemzeti aláirásról van szó; most vissza vonta magát.

A bourbonisták benn a lazzaronikra, künn a politikai eseményekre számolnak. Összeköttetésök Rómával s a Farnese-palotával tevékeny. A vakmerök s kevésbé tisztán látók közel hiszik a restauratiót s ehez képest cselekesznek. Az utolsó mozgalmakban részt is vettek. A többiek, kik nem hiszik lehetönek a király közvetlen visszatérését, szeretnék a nápolyi királyságot bármi más uralkodó alatt helyreállitni.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

KÜLÖNFÉLÉK.

= Király ő Felségéte hó 26 kán Buda-Pestre várták; az udvari személyzet egyrésze már azelőtt való nap megérkezett.

= A városi képviselőtestület tegnap délután tartott gyülésén egy 600 választó által aláirt kérvény olvastatott, melyben a communitás a főkapitány lemondásának el nem fogadására kéretik fel. E kérvény, miután a képviselőtestület a kapitány szabadakaratára pressiót gyakorolni nem kiván, egyenesen a főkapitánynak, mint egyedül érdekeltnek, adatott át. — Ezután Kiss Mórnak egy a vámbódékat fenntartatni kivánó kérvénye tárgyaltatott, s határozatba ment az ügy megvizsgálására egy bizottság kinevezése, mely 8 nap alatt eljárása eredményéről a communitást értesiteni tartozik; a vámbódék lerontása, a nyilatkozatokból itélve, valahára csakugyan bekövetkezik, az előzményekből következtetve pedig igen szomoritó lenne az ellenkező eset. Végre a mult ülésben kiküldött bizottság tette meg jelentését a hatósági segédszemélyzet szervezetéről. Egyéb a jövő gyülésnek hagyatott fenn.

= Színészeink megoszlanak. A társulat egyharmada M.-Vásárhelytt választja működése helyéül, s e rész, mint tudjuk, az igazgatóval és nejével már el is utazott.

* A kölcsönösen biztositó magyar banknak, melynek tervezetét lapunk is ismertette volt, úgy látszik szép jövője van. Kitünő nemzetgazdasági lapunk, a „Magyarország anyagi érdekei“ ugyanis szintén ajánlólag közölvén közelebbről e bank jeles alapszabály-tervezetét, most ezt irja: „A kölcsönösen biztositó magyar bank, mint a „Lloyd“-ban örömmel olvassuk, mindenütt a legszivesebb fogadtatásra talál; községek és egyesek tömegesen jelentik ahoz való csatlakozásukat, s nem lehet benne kétségünk, hogy a magas kormány rövid időn megadandja a bank alakitására kellő engedélyt.“ Magunk is szerencsét kivánunk hozzá!

* Az „Unio“ irja, hogy „egyik helybeli lap“ azon alaptalan hirt közli, miszerint Pap László ő excja lenne kiszemelve a közelebbről feloszlatandó erdélyi főtörvényszék elnökéül, s igen helyesen meg is czáfolja. Mi igen jól tudjuk, hogy egy feloszlatandó testület elnökének kinevezéséről beszélni: non sens, s nem is minket illet a helyreigazitás. De minket illet az, hogy megkérjük az „Unio“t, miképp méltóztassék felhagyni aval az „egyik helybeli lap“-féle, közelebbről már kétszer egymásután használt czáfolási modorral, mert bármily csekély olvasóköre van is az „Unio“-nak, nem járja csak egy érdemes olvasójánál is azt a gyanut ébresztení, hogy hát ha mi vagyunk az az „egyik helybeli lap“, mely olyan sokra vitte tájékozottságát legfontosabb kérdéseinkben.

— Hymen rózsalánczai ismét egy érdekes párt fűzének össze társadalmunk köréből, Zeyk Dánielt és b. Bánffy Ceciliát, báró Bánffy Albert köztiszteletben álló hazánkfia s képviselő leányát Az esküvő fényes ünnepélyességgel tartatott meg mult szombaton. Az ifju pár szövetségét sok áldás kiséri minden oldalról, s mi is szerencsét kivánunk, mert bizonyára a haza egyik hü fiának és nemcsak szép, de derék honleánynak kivánjuk azt. Ők be fogják bizonyitni, hogy méltók az áldásra!

= Sz.-Keresztur mellett a postakocsit e hó 13- és 14-ike közti éjjelen megtámadták, a kocsist megölték s mintegy 15 forintot elvittek. 42 forint, miről a rablók valószinüleg mitsem tudtak, megmaradt.

= A marhavész a királyhágón innen jelenleg 47 helységben uralkodik, s ez ideig 5600—5800 marha hullott el.

= A zsidó emancipatió ellen. A magyarországi orthodox rabbik, Nagy-Surányban az ottani rabbinál e hó 13-kán tanácskozást tartottak, s elhatározták, hogy — monstre-feliratot intéznek ő Felségéhez — a zsidó-emancipatio ellen. Az ily törekvésekkel szemben épp nagyon alkalomszerü a következő, most megjelent röpirat: „A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz a 120 ó-hitü község nevében benyujtott emlékirat méltánylása,“ — mely az izraelita orthodoxok gondolkozásmódját találólag illustrálja.

= Kossuth Lajostól ismét egy levél jelent meg E levél f. évi szept. 15-ről kelt s benne Kossuth Biharmegyének hozzá intézett iratára válaszol. E levelet Biharmegye bizottmányi közgyülésében f. hó 20-kán olvasták fel.

= A pesti kir. tud. egyetemen még két segédtanári állomás rendszeresittetett: az állat- és boncztani s az ásványtani tanszékre.

= A Petőfi szoborra eddig 12,000 frt gyült be.

— (Necrolog.) Maros-Vásárhely szab. kir. város tanácsa és képviselő testülete, az itteni ev. ref. főtanoda elöljárósága és ev. ref. egyházi képviselőség hazafiui fájdalommal tudatják, hogy folyó hó 19-dikén Pesten elhunyt jogtudor makkfalvi Dózsa Eleknek, porai országos kiséret mellett f. hó 27-kén délután 1 órakor ide érkezendvén, a városnak Deák Ferencz utczai végén fognak ünnepélyesen beváratni, onnan a várbeli ev. ref. templomba kisértetni és gyászistenitisztelet után a családi sirba letétetni. Mely gyászünnepélybeni részvétre nagy halottunknak minden barátai és tisztelői ezennel mély bánattal kéretnek fel. Maros-Vásárhelytt, 1867. november 24-kén.

— (Necrolog.) Makkfalvi Dózsa Miklós és Dózsa Katinka, ugyszintén Dózsa Lajos; Dózsa Rákhel, Vályi Károlyné és Dózsa István; végre Gyarmathy Zsuzsánna, Deák Józsefné, maguk és családjaik nevében: mély fájdalommal jelentik, hogy feledhetetlen édes atyjok, illetőleg testvérök és sógoruk, makkfalvi Dózsa Elek Pesten, f. hó 19-kén, déli 12 órakor, véletlenségből eredett hét heti sulyos betegség után, életének 65-dik évében elhunyt. Hült tetemeit, miután a pesti országgyülés, mint egyik alelnöke felett 22-kén gyászünnepélyt tartott, 23-dikán reggel inditották ide, haza: hova életében annyira vágyott. A halotti kiséret november 27-dikén déli 1 óra tájt érkezik Maros-Vásárhelyre; mikor is, a várbeli templomban tartandó gyászistenitisztelet végeztével, kedves halottunkat a reformátusok cintermébe, forrón szeretett neje hamvai mellé helyezzük. A hazának élt; a haza szolgálatában mult ki. Legyen áldott emlékezete közöttünk! Maros Vásárhelytt, 1867. nov. 25.

— A Deák-körben értekezlet volt a felett, ki választatnék meg a ház elnökének. Zeyk Károly az erdélyi képviselők nevében kijelenté, hogy Erdély magát külön országnak nem tekintvén, az alelnök választásánál semmi ily tekintet szóba nem foroghat; ez eszme általánosan méltányoltatott. A párt részéről az alelnökségre közfelkiáltás után Gajzágó lőn kijelölve. Reméljük, hogy az országgyülésen is többséget nyerend.

= Az erdélyi pénzügyigazgatóságot feloszlató miniszteri rendelet már elküldetett. A megszünés jövő évi Szent-György napkor leend.

= M.-Vásárhelytt az aradi vértanuk emlékére f. hó 22-kén gyászistenitisztelet tartatott.

= A „Vasárnapi Ujság“ Dózsa Elek jól talált arczképét s biographiáját hozza.

= Fiumében következő követek választattak a zágrábi országgyülésre: Radich, Faletich, Battaglierni, Niglich és Tomas (unionisták), továbbá Derenich és Urpani.

= Pernek, pozsonymegyei falut, mint Malaczkáról e hó 18-ről értesitenek, oly borzasztó tüzvész látogatta meg, melynek 95 ház, 52 teli pajta, gazdasági eszközök, számos marha, s fájdalom, 17 ember is áldozata lett, azonkivül még 19-en megsebesültek, kik közül 6 aligha fellábbad. A kárvallottak minden segély nélkül, szinte meztelenül néznek a mostoha téli évszaknak elébe.

= Az előre megjövendölt csillaghullást mi ugyan hiába vártuk, de azért nem maradt el, mert például Franczia-országban e hó 14-ének éjjelén teljes nagyszerüségében látható volt. Éjfél után 1 és 3 óra közt ezernyi futó fény világitotta meg az ég boltját, ugy, hogy a tisztán fénylő holdat is elhomályositá. Egy pompás tüzijátékhoz hasonlitott az egész.

= A magyar tudományos akademia a pályázni kivánókat figyelmezteti, hogy az akademiánál következő pályahatáridők vannak közelebb letelendőben: 1867. decz. 31-kén. 1) A gróf Teleki József-féle drámai pályázat. Jelenleg vigjátékok pályáznak. Csak tiszta vigjáték fogadtatik el, tehát bohózatfélék nem. A verses forma előnyül fog tekintetni a münek, hasonló vagy közelitő becsü társak felett. Jutalma 100 arany. 2) A gr. Karácsonyi-féle pályázat. Ezuttal szomorujátékok pályáznak, hova nemcsak szomorujátékok, hanem másnemü, történeti, regényes, polgári szinmüvek, drámai erkölcsrajzok stb. értetnek. A jutalom csak önálló becsü munkáknak adatik ki. Jutalma 100 arany. 3) A Sztrokay Antal nevet viselő pályázat: „Kivántatik a jelzálogi és telekkönyvi rendszer ismertetése, elméleti és gyakorlati szempontból, párhuzamba állitva a jog és közhitel azon elveit, a melyeken az európai nevezetesebb telekkönyvi rendszerek alapulnak; továbbá indokolt kifejtése annak: mily rendszer lenne a mellett, hogy legegyszerübb, a magyar jog- és birtokviszonyoknak s közgazdasági érdekeinknek leginkább megfelelő?“ Jutalma 100 arany. 1868. jan. 31-dikén: 4) Vitéz pályakérdés: „Készittessék természettudományi szempontból oly javaslat, mely hazánk viszonyaihoz alkalmazva, a vizeinkben érzékenyen megfogyott halak tenyésztését sikeresen előmozditaná, tekintettel a külön halfajok életmódjára, ivási és ikralerakási idényeikre, valamint más idevágó természettudományi viszonyokra. Kivánatos, hogy a javaslat oly irányban dolgoztassék ki, miszerint az a megalakitandó halászati törvényeknek segédalapul szolgálhasson.“ Jutalma 40 arany. Az eredeti pályahirdetésben közlött minden feltételek és pályázati szabályok fenntartása mellett.

= Az „Esti Lapok“ irják: Tegnapelőtt éjjel több fiatal emberből álló kompánia azzal mulatta magát, hogy a Lipótutczában több földszinti ablakot tördelt be. A bor- és egyéb szeszes italoktól fellelkesült kompániának körülbelül 30 ablak üveg esett már áldozatául, mikor véletlenül az éji homályban előbukkanik egy drabant. A majmok is tartanak őrszemet, mikor kukuriczát lopnak; valószinüleg a nemes limburgiak is kiküldtek egy referenset; a majom — azaz pardon! a referens elkiáltja magát, s az ablakverő legio egetverő zaj és erölködés közt, megugrik és fut esze nélkül. Egy közülök azonban, talán éppen a referens, érezvén fejében és ikráiban az italnak nagy minémüségét, lassan haladva akart tovább érni; de oh mi gyász, a drabant elérte, és hogy el ne essék, pártfogása alá vette. Az elfogott erre több gyorslábu cimboráját megnevezte, kiket bizonyosan becsipnek utólagosan, s a bünfenyitő törvényszék elé állitanak.

= Egy patkányfaló leány. Egy franczia lap Legros Anna nevü fiatal leányról ir, ki egy párisi divatárus boltban szolgált és társnői előtt az által tünt fel, hogy különösen szeretett a sötét és nedves zugokban tartózkodni. Társnői meglesték őt és nagy csodálkozásukra látták, hogy Anna k. a. ott patkányokat, bogarakat és békákat fogdos. Mi czélból? A patkányokat, ha még oly nagyok is, nyersen megette, miután előbb bőrüket lehúzta és lábaikat letördelte. A békákat különösen a varangyokat, annyira kedvelte, hogy mindig tartogatott nehányat egy nagy üvegben, mint mondá, ünnepélyes alkalmakra. Midőn Anna k. a. szobájába mentek, azt teli találták mindenféle patkány- és békamaradványokkal. Anna k. a. természetesen nem üzhette sokáig szokatlan nyalakodásait, mert végre is gyomorbajba esett ama nehezen emészthető állatkák gyakori élvezése miatt, és meghalt.

= Milyen pályázatok vannak Amerikában? New-Orleansban nem régiben sajátságos díjat itéltek oda. Egy ottani gazdag kereskedő 3000 tallért tüzött ki annak a czipésznek, ki 1863. october havától 1867. szeptember végéig a legjobb lábbeliket készíti. October elején egy népes gyülés alkalmával Rawel czipésznek itélték oda a díjt, kit aztán vállaikra emeltek és zajos „hurrah“ kiáltások közt vitték át több utczán.

= Borzasztó rémtörténet foglalkoztatja most a bécsi helyi lapokat. Az esemény anyagyilkosság, melyet Gschineiter nevü férjes nő követett el. Anyja már 70 éves volt, nála lakott, de folytonos czivódásban éltek, mi mult szombaton oly fokra hágott, hogy Gschineiterné a földre dönté anyját s terpentint öntött szájába, mitől a szerencsétlen öreg asszony megfulladt. Gschineiterné egy könyomdász neje, elvetemült, feslett erkölcsü és iszákos nő, ki férjével is a lehető legroszabb lábon élt. A tett után azonnal elfogták.

= Az állatok életkora egy német tudós szerint ez: a medve, eb és farkas 20, a róka 14—16, az oroszlán 70, a mókus es nyúl 8, a tengeri nyúl 7, az elefánt 350—400, a disznó 20, a ló 25—30, a tehén 25, a czet 1000, a delphinek 39—40, a sas 100, a hattyu 300, a pelikán 60, a teknőczek 100 évig élnek.

Nemzeti szinház. Péntek, november 22. „Mártha“, opera. A mai Marthát Gerecsné helyettesité, s ez annál nehezebb feladat volt reá nézve, mert a közönség Huber Ida által a legszeretetreméltóbb Márthára volt szoktatva, s elragadó „árva rózsá“ ja még mindig fülében csengett; hanem Gerecsné nehéz feladatát dicséretesen megoldotta. Reszlernét szépen csengő mély hangjaival s Odryt hasonlóan kiemelve, az egész előadást sikerültnek kell nyilatkoztatnunk.

Szombat, nov. 23. „Letorieres vicomte“, igen kedves kis vicomtet mutatott fel K. Pappné Szabó Pepiben, s ha pár helyt éreztük is a töle nem követelhető férfias hév némi hiányát, hamar feledteté a jól visszatükrözött csintalan könnyelmüség. Albisi az aggodalmaskodó, hüséges exprofessor, szokás szerint, többször megnevettetett. — A dorbézolási jelenet különösen kihozta phlegmájából a hárat, s valóban ugy a kis vicomte, mint Balogh, nagyon megközelitették a természetest. Könnyelmü, nyelves nőnek V. K. Alfonsa is jól beillett. Ujfalusi az együgyü pöffeszkedőt és Stupa a bizelgésektől elszéditett, meggyengitett nagy urat hasonlóan helyesen adták.

Vasárnap, nov. 24. „A czigány“ jó kezekben volt Ujfalusinál, s egy pár elmaradható czifrázatot leszámitva, teljes elismerést is vivott ki; szeretetreméltóbb czigány leány pedig Szépnénél alig lehetett volna, s éppen nem bámultunk, ha örökségét tapodta el érte a gazdag legény (Szép), ki a maga helyén volt, valamint betölté szerepét Priell is, rosz feleséget pedig Albisinéban meglebetőst láttunk; hanem a falusi leányok némelyikénél nem vagyunk tisztában: valjon hiszik-e, hogy falun a földmives leányok brünner czipőben járnak, vagy csak azért nem huztak mást, mert tudták, hogy a göröngyöt csak képzelni kell, s a való deszkákból áll.

Hétfőn, nov. 25. A nemzet halottja ez estve érkezvén városunkba, nem reméltünk előadást. Csalódtunk! mint halljuk, „Linda“ került szinre.

Kedden, nov. 26. „Szerencsés Imre“, eredeti dráma 5 felvonásban, irta Szigligeti, adatott itt először, s talán nem adatik egy hamar másodszor. A mese hazánk egyik legszomorubb korszakából, II. Lajos korából van meritve; a hős egy nagyravágyó gazdag zsidó, a történelmileg jól ismert Salamon, ki czélját el is éri, de el vele veszti is. E hosszu lére eresztett, s a drámai hatást a korrajzi törekvésnek feláldozott biographiáról örömest irnók a legjobbat; hanem e helyett keressünk az előadásban vigasztalást. Rosz helytt járunk; különösen a zsidó és zsidónő, Ujfalusi és V. K. Alfonsa, ugyancsak igyekeztek magokat a természetességtől tiszteletteljes távolban tartani, s előbbinél kivált a szélsőségekben hánykodó lélek ugyancsak sajátságosan nyilatkozott; most altatott, majd meg kiállhatatlanul riadt füleinkbe, s mindenütt a szavalatképesség hiánya ritt ki. Ujháziról azonban elismerőleg kell emlékeznünk. — Az egész előadást tekintve, azt a legjobb akarat sem nevezheti sikerültnek.

KÖZGAZDASÁG.

A tordai kisegitő pénztáregylet közgyülése.

Tordán, oct. 13. 1867.

Elnök: Székely Elek; h. jegyző: Májai István.

1. Elnök a gyülést megnyiltnak nyilatkoztatván, mielőtt az elkészitett évi zárszámolatot gyülés elébe terjesztené; örömmel tekint vissza kisegitő-egyletünk egy éves rövid pályájára, kezdetére s fejlődési mozzanataira.

Őszinte örömét fejezi ki a felett: hogy ez intézet, — mely városunk polgárainak takarékosságát s ezáltal anyagi előhaladását eszközölni van hivatva — az alapitók s több részvényes tagok buzgó pártolása s részvéte által támogatva a kezdet nehézségeivel némileg már megküzdött. S habár nem is meglepő gyorsasággal, mégis nevekedett és gyarapodott tagokban és erőben.

Fölemliti továbbá: hogy e kedvező körülmény, az alapitóknak, kik ez intézetnek létrejöttét minden nyerészkedési vágy nélkül csupán azon polgári kötelességérzetéből eszközölték, hogy városunk anyagi felvirágzására tehetségük szerint bármi kevés részben befolyhassanak, azon édes reményt nyujtja: hogy idő folytán ez intézet a mezei gazdaság-, ipar- és kereskedelem fejlesztésére nem csekély befolyással leend.

Ez előzmény után áttér a lejárt évi pénzforgalom ismertetésére a következő kimutatást terjesztvén elő:

Bevételek:

a) 145 tag 189 részvény után 5 frtjával	945	frt	— kr
b) Havi rendes és rendkivüli betételek	8,203	„	44 „
c) Könyvdijakban	147	„	— „
d) Kamat, provisio és váltó dij	391	„	90 „
e) Bélyegdij	20	„	40 „
f) 104 tag által visszafizetett kölcsön	11,217	„	— „
g) Alapitók által irodafelszerelési költségekre, könyvek s egyéb nyomtatványokra	551	„	— „
Bevételek összege az 1867. évi oct. hó 1-ső napjáig	21,475	„	74 „

Kiadások:

h) 152 váltó mellett kölcsön	19,436	frt	— kr
i) Épitésre, butorokra, nyomtatványokra s egyéb irodai kellékekre és szolgafizetésre	692	„	03 „
k) Bélyegre	20	„	40 „
l) Betét visszafizetés	1,133	„	— „
m) Pénztári maradék	194	„	31 „
Kiadások összege az 1867. évi october hó 1-ső napjáig	21,475	„	74 „

Elnök atyánkfiának ezen jelentését a közgyülés örvendetes tudomásul veszi.

2. Elnök felkéri a közgyülést a pénztár és számolatok megvizsgálására kinevezett bizottság jelentésének meghallgatására. Jegyző felolvassa a bizottság jelentését.

3. Tárgyalás alá vétetik a közelebbi választmányi gyülésről ide terjesztett azon inditvány, miszerint az ezen folyó évből még hátra levő hónapok (oct., nov. és decz.) a már lejárt évhez lennének adandók s az ezekre számitandó kamatok az első évekhez csatoltatván a számadások e folyó év végével lennének bezárandók. Ezen inditvány egyhangulag elfogadtatott.

4. Elnök atyánkfia felhivja a közgyülést, hogy a f. év végével bezárandó számadás és vagyonmérleg megvizsgálására bizottságot válaszszon. Biztosokul megválasztatnak: Péterfi János, Bláha József, Érsek Gergely, Bornemisza József, Ámberboi József, Subutz Mihály.

5. Elnök a maga s tiszttársai nevében megköszöni a bennök helyezett bizalmat, s a maga részéről különösen felfejtvén azon körülményeket, melyek ezúttal az egylet érdekében hivataloskodhatását legjobb akarata mellett sem engedik, hivataláról lemond s felkéri a gyülést az igazgató-választmány megválasztására.

Elnök lemondását sajnálattal veszi tudomásul a közgyülés. A felkiáltás útjáni választás eredménye a következő: igazgató: Volf Gábor, h. igazgató: Velits György, pénztárnok: Harmath Kristóf, jegyző és könyvvezető: Májai István, h. könyvvezető: Szentpéteri Antal; vizsgáló biztosok: Bogdánfi Dániel, Fekete Ferencz, Lengyel Ádám; képviselők a részvényesek részéről: Váradi Károly, Ferenczi Miklós, Szabó István debreczeni.

6. Bogdánfi Dániel tagtárs inditványozza, hogy volt elnök t. cz. Székely Elek úrnak a tordai kisegitő pénztáregylet létrehozásában s egy évi fennállása alatt annak érdekében tanusitott buzgalmáért s fáradozásaiért hálás elismerés és köszönet szavaztassék és ez jegyzőkönyvileg is kifejeztessék.

Ez inditvány a gyülés részéről általános tetszéssel fogadtatván, jegyzőkönyvbe igtatása elhatároztatott.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— B.-Hunyad piaczi árjegyzéke nov. 25-röl 1867. a következö: ausztriai mérö. Tisztabúza 4 frt — kr. Elegybúza 3 frt 20 kr. Rozs 2 frt 80 kr. Zab 1 frt 40 kr. Árpa 1 frt 60 kr. Alakor 1 frt 15 kr. Borsó 4 frt — kr. Paszuly 3 frt 80 kr. Kukuricza 2 frt 30 kr. Lencse 4 frt — kr. Marhahús fontja 14 kr. Júhhús 10 kr. Sertéshús 20 kr. Ó-szalonna 48 kr. Uj szalonna 40 kr.

— N.-Váradon, november 25-kén tartott hetivásáron következö árak jegyeztettek: Tisztabúza 1-sö osztályu 5 frt 20 kr, 2-od oszt. 4 frt 40 kr, 3 ad oszt. 4 frt — kr; kétszeres búza 1-sö oszt. 3 frt 90 kr, 2-od oszt. 3 frt 80 kr, 3-ad oszt. 3 frt 60 kr, 2-od rendü 3 frt 50 kr, 3-ad rendü 3 frt 30 kr; árpa 1-sö rendü 2 frt — kr, 2-dik rendü 1 frt 90 kr, 3-dik rendü 1 frt 80 kr; zab 1-sö rendü 1 frt 70 kr, 2-ik rendü 1 frt 60 kr, 3-ik rendü 1 frt 50 kr; tengeri 1 sö rendü ó 3 frt — kr, 2-ik rendü új 2 frt 80 kr, 3-ik rendü új 2 frt 60 kr; borsó 6 frt — kr; lencse 6 frt — kr; bab 5 frt 50 kr; köleskása 5 frt 50 kr; burgonya 2 frt — krt; 1 mázsa lángliszt 12 frt — kr, zsemleliszt 10 frt — kr, fehér kenyérliszt 8 frt 50 kr, barna kenyérliszt 7 frt 50 kr; 1 fuvar széna 2 frt 80 kr, szalma 1 frt 20 kr, szalonna 38 frt, 12 font zsupszalma 7 kr, 3 font alomszalma 3 kr; 1 öl (6 láb) tüzi bükkfa 16 frt, tölgyfa 15 frt, cserfa 19 frt, 1 font marhahús 16 kr, öntött gyertya 44 kr, lámpaolaj 38 kr, ó ber itczéje 20 kr, új-bor 12 kr, pálinka 18 kr, szilvapálinka 44 kr. Szesz 30% itczéje 22 kr.

— Ismét két szert ajánl egy külföldi gazd. lap a marhavész ellen. Az egyik következö: midön már az állatnak szeme és orrából nedv kezd folyni, az orr két oldalán és a lábakon érvágást alkalmazni. Takarmányul pedig jó szénát és az elsö nap lisztpépet melegen, a 2-dik nap pirositó buzér (Rubia tinctorum) fözet (Krappabsud) 5 fontnyi egy állatra és egy napra azon vizben felfözve, mely az állat itatására szolgált — s azután több nap lisztpép melegen. A második szer állati szén- és kénpor, egyenlö mennyiségben 1/4 font — naponta háromszor ily adagot adni a beteg állatnak.

— Miért ad a kiszáritott lenmag jobb termést? Azért: mivel a száritás által viztartalmából veszit (ez az oka azután annak is, hogy az ily mag késöbb kel ki mint a nem száritott) és ez oknál fogva a földböl is több vizet veszen azután fel, mivel pedig a földböl felvett viz tápanyagokkal van eltöltve — tehát természetes, hogy ugyan azon idö alatt a száritott magba több táp jut be, mint a nem száritott magba. Eldenában 20° Reaum. emelték a melegségi fokot a száritásnál, feljebb menni azonban nem szabad, mivel az esetben a magban található fehérnye megalszik és a mag elveszti csiraképességét.

— Gabonakivitel Magyarországból. A Bodensee melletti Romanshornból irják: A rég várt és óriási tömegekre menö magyarországi tisztabúza szállitások két hét óta naponkint érkeznek ide, 8—10 vontató hajóval hoznak egyszerre, melyet külön gözösök vontatnak az itteni kikötöbe. Ha minden hajót átlagban 2500 méröre becsülünk, fogalmat szerezhetünk a roppant gabonamennyiségröl. A hajókat, a mint megérkeznek, 400 zsákhordozó üriti ki, s a tisztabúzát azonnal magtárakba hordják, vagy pedig a vasúthoz viszik s továbbszállitják. — Naponkint 6—8 külön vonat viszi a magyarföldi termést Francziaországba. Romanshornban egész éven át tartózkodnak pesti, bécsi, mannenheimi, baseli stb. kereskedöházak képviselöi, hogy a szállitásra felügyeljenek s azt gyorsan eszközöltessék.

Hivatalos értesitések kivonata.

Hirdetmény A dohánylevelek következö helyeken és idöben fognak beváltatni: M.-Vásárhelytt nov. 18-tól decz. 21-ig. S.-Szent-Györgyön nov. 18-tól decz. 29-ig. Fogarason decz 5 töl 13 ig.

Pályázat. Postamesteri állomásra D.-Szt-Mártonban decz. 20-ig.

Tordamegyében Szurdukon fekvöségek decz. 7., jan. 7. — M.-Vásárhelytt Deák Ferencz háza febr. 1., márcz. 5.

Árverések. Kolozsmegye törvényszékénél Himmelstein Mór pányiki fekvöségei 1868. február 26, április 4. Ugyanott gróf Tholdalagi Mihálynak n.-ercsei fekvöségei jan. 8, febr. 26. — M.-Vásárhelytt Dobál István háza máj. 23, jun. 25. Ugyanott Kessler Emma háza jan. 13, febr. 28.

Csöd. Zágoni üzér Konrád P. S. Péter vagyona felett.

UJ POSTA.

— Pest, nov. 25. A képviselöház mai ülésében Gajzágó Salamon interpellálja az igazságügyi minisztert: szándékozik-e a kormány a magyar örökösödési törvényt a jelenleg fennálló osztrák helyébe Erdélyre nézve is kiterjeszteni? szándékozik-e a tagositást, legelö elkülönitést és mezei rendörséget szabályozó törvényt, Erdélyben külön urbéri törvényszékeket felállitani? Horváth miniszter az interpellálót megnyugtató választ adott.

A napirenden a központi bizottság jelentése levén, Csengery a hányad, Kerkápoly az államadósságok és Pulszky a keresk. szerzödés iránt terjesztették elö a központi bizottmány véleményezését, mely után Prugberger a IX. osztály részéröl, mint elöadó, a központi bizottsággal ellenkezö véleményét adta elö. E vélemények tárgyalására a hétföi nap tüzetett ki. Gr. Andrássy miniszterelnök az izraeliták egyenjogositásáról és a vasútak és csatornák kölcsöne telekkönyvezéséröl szóló törvényjavaslatokat mutatott be, melyek azonnal az osztályoknak adattak ki véleményezésre.

Napirenden van még a költségvetési és kérvényi bizottság jelentése és a megürült alelnöki székre beadandó szavazatok beszedése.

Jövöre bövebben.

— Páris, nov. 24. Az összes toulon-i hajóraj holnap elindul Rómába, hogy az ottlevö sereg egy osztályát hazavigye Francziaországba.

— Sz.-Pétervár, nov. 24. Egy császári nyilatkozvány katonasorozást rendel, — oly arányban, hogy minden 1000 ember után 4 ember essék. A sorozás decz. 15-éröl február 15-éig tart.

— London, nov. 24. A féniek kivégeztetése alkalmából a Hyde parkban tüntetés folyt, de a rendet nem háboritották meg.

T. és felelös szerkesztö DOZSA DÁNIEL.

Figyelemre méltó hirdetés!

A „HAZA"

Magyar életbiztositó-bank Pesten.

Mely nem rég alakulván, s máris szép sikernek örvend. Ezen hazai intézet, mely szilárd alapra fektetve, s biztos kezek által kezelve, minden hasonnemü intézeteknél elönyösebb, **mert hazai, s mert a díjfizetések is a legolcsóbbra szabvák,** mivel kizárólagosan egyedül csak az **életbiztositási** ágakra terjeszti müködését; ugyanis: **haláleseti, temetkezési, kölcsönös, tulélési, kiházasitási, évi járadék, özvegyi nyugdíj, gyermekek 18, 20, 24 éves korukban kapandó összegekre, stb.**

Ugyszintén a most életbeléptetett **biztositási kölcsön,** mi még egy intézetnél sem létezik, mert ezen szabály szerint nemcsak a biztositott összeg, hanem az illetö által befizetett részletek is mind visszafizettetnek.

Ezen biztositási módozatok megismertetését, eljárását és utasitását, alólirt szivesen megteszi bárkinek is, annál is inkább, minthogy ezen **hazai intézet** kolozsvári s kerületje részére a **föügynökséget** elvállalván, azt egész bizalommal, minden család figyelmébe öszintén ajánlom.

A napontai csapások minden családban fölébreszthetik a biztositások jótékony ságát, s mily megnyugtató az elmaradtakat anyagi szükségtöl megvédve tudni, minélfogva az ily jó ügy iránti lelkesitést feleslegesnek tartom.

Becses megbizásukat elvárva tisztelettel

a kolozsvári föügynökség.

Bogdán István.

Irodám a már ismeretes nöi és férfi divatkereskedésben nagypiacz br. Wesselényi-ház, 166. szám alatt. (377) (1—3)

Alólirt tisztelettel jelentem a nagyérdemü közönségnek, hogy az 1851-ik évtöl kezdve, mint okleveles bába, több évekig a helybeli szülöházban, de más számos nehéz szülészetek mellett is kimeriö tapasztalást szerezvén, bátorkodom szerencsés és finom tapintatu szolgálatomat a nagyérdemü közönségnek felajánlani, egyszersmint megjegyezvén, hogy a szerencsés szülés után gyakran beköveteö emlö- és bimbó- fájdalmak biztos gyógyitására is vállalkozom. Beszélek jól magyarul, németül és értem a román nyelvet is. Ép ugy mint helyben, ajánlom éjjel nappal táradhatatlan szolgálatomat a vidéken lakó nagyérdemü közönségnek is. Lakásom bel-monstorutczában 193 szám alatt

SCHRAMMER ANTALNÉ,
okleveles bába.
(341) (2—3)

(367) (3—3)

Felhivás

a kolozsvári takarékpénztár alakitó közgyülésére.

A magyar királyi miniszterium f. évi julius 2-káról kelt elöleges engedélye alapján a kolozsvári takarékpénztár részvényeire az elöjegyzés megtörténvén, az alakitásra megkivántató ezer részvény alá van irva, — az elöleges engedély tárgysorozatához képest közgyülés tartása van napi renden, melynek tárgya: az alapszabályok végleges megállitása.

A közgyülés f. évi dec. 5-én d. u. 3 órakor fog megtartatni,

Kolozsvár városa közgyülési termében, melyre minden részvényes ezennel meghivatik.

Hogy a t. cz. részvényes urak a gyülésben résztvehessenek, felhivatnak: hogy az aláiráskor nyert elöjegyzési nyugtáikat f. hó 30-ig az alapszabályszerü ideiglenes nyugtákkal kicserélni, s arra a gyülésbeni résztvehetésre szükséges **igazoló jegyeiket** a gyülés elötti napig kivenni sziveskedjenek.

Kolozsvár, november 12. 1867

a kolozsvári takarékpénztár elnöksége.

KORBULY GERGELY, *idgl. alelnök.* KÖVÁRY LÁSZLÓ, *idgl. titkár.*

(201) 28/11 (9—20)

LEGKITÜNŐBB SZÉPITŐ-SZEREK.

Dr. BÉRINGUIER L.

KORONA-SZESZE

(A kölni viz quintessentiája.) Eredeti üvegcsékben 1 frt 25 ujkr.

Kitünö minöségben nemcsak mint illat- és mosdó-viz, hanem mint dicsö gyógyerejü segédszer, mely az életszerveket éleszti és erösiti.

Dr. Borchardt orvost. NÖVENY-SZAPPANA

Az arczbör szépitésére és épentartására, és minden börtisztátlanság ellen, valamint mindennemü fürdökhöz nagy sikerrel használható.

= Lepecsételt eredeti csomagokban 42 kr. =

Dr. BERINGUIER NÖVÉNYI HAJFESTŐSZERE

(Teljes tokban kefék és csészékkel 5 frt.)

Mint tökéletesen czélszerünek és teljesen ártalmatlannak ismert szer a bajak és szakál ugy a szemöldök minden árnyazatu szinre való tetszés szerinti tartós befestésére.

Dr. LINDES TANÁR

növényi rud-hajkenőcse

fokozza a haj fényét és hajlékonyságát, alkalmas egyszersmind a hajidomoknak épen tartására. = eredeti darabja 50 kr. =

Dr. BÉRINGUIER

növènygyökér-olaja

= hoszszasabb használatra elégséges üvegcsében ára 1 frt." o. é. =

A legalkalmasb növényszerekböl készitve, a haj és szakál épen tartása, erösitése és szépitésére, ugy szinte a kellemetlen fejkorpa és sömörképzödés meggátlására.

Dr. Suin de Boutemard Fogpasztâja

egész és fél csomagocskákban 70 kr. és 35 kr.

A legjutányosabb, legkényelmesebb és legbiztosabb szer a fogak és foghus épentartása és tisztitására; e pászta egyszersmind az egész szájüregnek igen jótékony üdeséget kölcsönöz.

BALZSAMOS OLAJBOGYÓ-SZAPPAN.

Mint szelid és hathatós mindennapi mosdószer, még a leggyöngébb bőrü hölgyek és gyermekek számára is igen ajánltatik. = Eredeti csomagban 35 kr. =

Dr. HARTUNG

CHINAHÉJ OLAJA

A haj tenyésztésére és szépitésére a legjobb chinahéj lefözése balzsamolajjal. = Ára 85 kr. =

Dr. Hartung NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

A leghathatósb, táplálóbb folyadékok és növényrészekböl, a hajnövelés elömozditása és élesztésére. = Ára 85 kr. =

Valamennyi fentebbi czikk, mint feltünö tulajdonságuk által dicséretesen bebizonyult tárgyak valodiságukérti jotállással kizárólagosan kaphatók:

Kolozsvárt: WOLFF J. és ENGEL J. gyógyszerészeknél, valamint:

Beszterczén: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer. **Brassóban:** Stenner F.; és Jekelius Ferdinánd gyógyszerészek. **Déván:** Bosniák A. **Dézsen:** Krémer Samu. **Nagy-Enyeden:** Horváth Ferencz. **Erzsébethváros:** Schmidt A.; **K.-Fejérvárt:** Rusz János és Matherny Emil gyógysz.; **Kézdi-Vásárhelytt:** Fejér Lukács. **Maros-Vásárhelytt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Breckner Károly; és Vándory & Brandsch. **Segesvárt:** Misselbacher J. B. & fiai. **Sz.-Ujvárt:** Placsintár és fia gyógysz. **Sz.-Régenben:** Kinn János G. és Wachner Traugott. **Szász-Sebesen:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F. és Lurz János. **Székely-Keresztúron:** Binder Márton. **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla. **Sz.-Udvarhelytt:** Kauntz J. A. gyógysz.; **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz.-Somlyón:** Ruszka Ignácz. **Tasnádon:** Szongott Jakab. **Tordán:** Velits G. és Wolff G.; **Zalathnán:** Megay Guszt. A. gyógysz.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvártt.

kapható:

Irodai fali naptár 1868-dik szökő évre

katholicus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. levél- és szekérposta, távirda, valamint a Biasini gyorskocsi menetrendével ellátva.

Különös tekintettel hivatali használatra

Ára 30 kr. o. é.

Erdélyi képes naptár

1868-ik szökő évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

A magyar kir. ministerium, s az erdélyi részek alkotmányos hivatalainak

tiszti névtárával.

Ára 40 kr.

Postán küldve 45 kr.

Törvényjavaslat

a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában,

és az

irodalmi s müvészeti jogok biztositásáról.

Ára 80 kr.

Erdély építészeti emlékei. Irta Kőváry László. 30 fametszvénynyel. **„Erdély Régiségei"** második, bővitett kiadása.

Nagy 8-ad rét XII. 335 lap, szép velin papiron, **ára 4 forint o. é.**

Egy falat kenyér története. Levelek az ember életéröl. Mindkét nembeli növendékek számára Macé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára füzve 1 frt.

(352) (5—*)

LIPCSÉBEN megjelent: 6-ik kiadás, 182 oldal. Ára csak 1 frt.

A férfiság. Forditása egy angol érekezletnek a hires Dr. Curtis-tól Londonban, in- és nemiszervek betegségei feletti.

1 frt 30 krnak bérmentes beküldése mellett, e mü mindenkinek megküldetik, de posta után vétel mellett nem Továbbá:

Az orvosi vezető a házassághoz. Tanácsok annak erkölcsi czélja és megengedett gyönyörei, valamint fisikai nehézségeinek kikerülése és elhárítása fejöl, Portas intések és tanácsadásokról kisérve házasok és hajadonok számára Dr. J. L. Curtistól Londonban.

Ára 72 kr. bérmentes postai elküldéssel bárhova csak 1 frt Postai utánvétel mellett semmi sem küldetik. Mindkét mü kapható Bécsben Wenedikt Albertnél Lobkovitztér.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.